

Verensiirtokäytännöt uudistuvat: My+Verikeskus ja Type&Screen käyttöön HUSissa tammikuussa 2019

- Asia** **My+Verikeskus** on uusi verensiirtotietojärjestelmä, joka korvaa nykyisen Vertti-ohjelman HUSissa tammikuussa 2019. Samalla siirrytään **Type&Screen**-käytäntöön (veriryhmä ja seulonta –käytäntö). Ohjeet kootaan **Verensiirtoketju**-sivuille (<http://huslab.fi/veri>). Seuraavassa on tiivistelmä tärkeimmistä muutoksista.
- Type&Screen** **Noin 90% potilaista on Type&Screen-kelpoisia:** Kaikista potilaista määritetään *veriryhmä* (2951 E-ABORh) ja tehdään punasoluvasta-aineiden *seulonta* tuoreesta sopivuusnäytteestä (2935 B-SOPnäyt). Jos vasta-aineita ei todeta (eikä niitä ole todettu aiemminkaan ja myös muut kriteerit täyttyvät), siirrettäväksi aiotuille **punasoluille ei tehdä serologiaa, valmistekohtaisia sopivuuskokeita**. Nykyisen sopivuuskoeikäntännön sijasta noudatetaan siis ns. veriryhmä ja seulonta –käytäntöä eli Type&Screen-käytäntöä.

Kun Type&Screen-kelpoiselle potilaalle tilataan peruspunasoluja, veritilauksen ei tarvitse olla suuruudeltaan sitova, vaan peruspunasoluja saa verikeskuksesta lisää sitä mukaa kun niitä tarvitaan, sopivuusnäytteen voimassaoloajan (pääsääntöisesti max 5 vrk). Verikeskus nimikoi veret potilaalle vasta lähtövaiheessa, ja My+Verikeskus tekee elektronisen sopivuuskokeen. **Peruspunasoluja saa nopeasti lisää esimerkiksi vuotavalle potilaalle leikkausosastolle tai teho-osastolle.** Kestotilauksikäytäntö lopetetaan, koska kestotilauksia ei enää tarvita. Sopivuusnäyte pysyy voimassa, vaikka potilas siirrettäisiin toiseen HUSin sairaalaan: siellä tehdään uusi veritilaus, minkä jälkeen peruspunasoluja on taas nopeasti saatavilla sopivuusnäytteen voimassaoloajan. Huomattakoon, että sädetettyjen, fenotyypin mukaisten ja muiden erikoispunasolujen saaminen ei pääsääntöisesti nopeudu. Niitä tilattaessa on nykyiseen tapaan myös ilmoitettava lukumäärä (verikeskus tilaa sen perusteella valmistetut potilaskohtaisesti Veripalvelusta). Trombosyyttien tai jääplasman saamiseen Type&Screen-käytäntöön siirtymisellä ei ole vaikutusta.

Noin 10% potilaista ei ole Type&Screen-kelpoisia: Näitä ovat potilaat, joilla todetaan tai on todettu punasoluvasta-aineita, samoin osa kantasolusiirto- ja elinsiirtopotilaista. Verensiirtotutkimukset tehdään sopivuuskoeikäntännön mukaan. Verensiirtoon varautuminen ja veren saaminen eivät muutu nykyiseen verrattuna.

Type&Screen-käytäntö on osoittautunut yhtä turvalliseksi kuin nykyinen sopivuuskoeikäntäntö. Type&Screen on ollut käytössä TAYS:ssa vuodesta 2007, TYKS:ssa vuodesta 2011 ja KYS:ssä vuodesta 2014.

My+Verikeskus

My+Verikeskus-ohjelmassa on uusia toiminnallisuuksia, joten sillä tehdään veritilausten lisäksi muutakin: katsotaan potilaan verensiirto-ohjeet (mm. Type&Screen-kelpoisuus), ilmoitetaan verikeskukseen, että valmiit veret voi lähettää/niitä tullaan hakemaan, tehdään verensiirtoa edeltäviä tarkistuksia ja dokumentoidaan verensiirto. Tippalomakkeista luovutaan. **Sopivuusnäyte (2935 B-SOP-näyt) tilataan My+Verikeskuksella samalla kun tehdään veritilaus** eli suoraan veritilauksen perään (se voi olla myös ns. punasolujen 0-tilaus); sopivuusnäytettä ei siis tilata enää Weblab Clinicalilla (joitakin erikoistapauksia lukuun ottamatta). Verikeskus tutkii kaikki sopivuusnäytteet. My+Verikeskuksessa on automaattitarkistuksia, jotka sujuvoittavat työtä, vähentävät virheitä ja lisäävät potilasturvallisuutta. Viivakoodinlukijat eivät ole välttämättömiä.

Koulutukset

Kohderyhmä	Koulutusmuoto	Kouluttaja	Ajankohta
Hoitoyksiköiden henkilökunta. Alussa on 30 minuutin tiivistelmä, joka on kohdennettu myös lääkäreille .	Luentosalikoulutus, kesto 2 tuntia. Ei ennakko-ilmoittautumista.	Verikeskukset	Yhteensä 16 kpl 15.11.-11.12.2018 Aikataulut: http://huslab.fi/veri:KOULUTUKSET → MY+ ja TYPE&SCREEN → Koulutusaikataulut
Hoitoyksiköiden henkilökunta	Videoklipit http://huslab.fi/veri:KOULUTUKSET → MY+ ja TYPE&SCREEN → Videoklipit	Itseopiskelu	12/2018 →
Hoitoyksiköiden tukikäyttäjät (sairaanhoitajat; lääkärit)	Atk-luokkakoulutus, kesto 3 tuntia. Ilmoittautuminen Harpin kautta.	Verikeskukset	Yhteensä 48 kpl 29.10.-21.11.2018
Hoitoyksiköiden henkilökunta	My+Verikeskus -koulutusalue Ohjeet kirjautumiseen: http://huslab.fi/veri:KOULUTUKSET → MY+ ja TYPE&SCREEN	Itseopiskelu	12/2018→
Hoitoyksiköiden henkilökunta	Hoitoyksiköiden päätettävissä.	Hoitoyksiköiden tukikäyttäjät	11/2018→

Apotti

Apotin on tarkoitus korvata My+Verikeskus, mutta ei vielä Apotin ensimmäisessä käyttöönotossa. Aikataulu täsmentyy myöhemmin. My+Verikeskuksen käyttöä jatketaan, kunnes Apottiin on rakennettu tarvittavat toiminnallisuudet ja integraatio My+Verikeskukseen, joka jää verikeskusten käyttöön.

HUSin ulkopuoliset hoitoyksiköt

HUSin ulkopuoliset hoitoyksiköt, jotka eivät nykyisin käytä Verttiä vaan tilaavat veret verikeskuksesta VERENTILAUUS-lomakkeella: Type&Screen-käytännön siirtymisen vaikutus verensiirtoon varautumiseen on rajallinen: verien saaminen vie aikaa joka tapauksessa, jos hoitoyksikkö sijaitsee etäällä verikeskuksesta (automatkan päässä). Toiminta säilyy pitkälti ennallaan, mutta mm. VERENTILAUUS-lomake ja verivalmisteiden mukana tuleva lähetyslista päivittyvät. Huomattakoon, että Apotin käyttöönotto vaikuttaa käytäntöihin merkittävästi: Apottiin liittyvät hoitoyksiköt alkavat käyttää Apottia verensiirtoon varautumisessa ja verensiirtojen toteuttamisessa em. Apotti-suunnitelman mukaisesti.

Lisätietoa

My+Verikeskuksen ja Type&Screenin käyttöönottopäivä tarkentuu myöhemmin. Projektin etenemisestä (mm. käyttöönottovaiheen poikkeusjärjestelyistä) tiedotetaan HUSLABin laboratoriotiedotteilla ja HUSin intranetissä. Materiaali kootaan **Verensiirtoketju**-sivuille (HUSin intranet; <http://huslab.fi/veri>): **TIEDOTTEET, OHJEET, KOULUTUKSET** jne. Verensiirtoketjua koskevien yleisohjeiden lisäksi laaditaan yksityiskohtaisempia ohjeita mm. erikoistilanteita varten.

Allekirjoitukset

Katja Salmela
erikoislääkäri
Verikeskukset
Kliininen kemia ja näytteenottopalvelut
HUSLAB
p. 050 427 1611

Johanna Forsten
tietojärjestelmäsuunnittelija
Tietohallinto
HUSLAB
p. 040 631 3862

Kaisa Salmenkivi
toimialajohtaja
HUSLAB
p. 050 427 1912

Piia Aarnisalo
hallinnollinen ylilääkäri
HYKS-johdo, HUS
p. 050 427 0447